

kat. Az állampolgárok információtól való megfosztása a Függetlenségi Kiáltványban lefektetett jogaiktól fosztaná meg őket.

BERNARD OSTREY miniszterhelyettes szerint az új könyvtári és információs szolgáltatások a kisebb nemzetek függetlenségét veszélyeztetik. Kölcsönösen figyelembe kell venni a gazdasági és kulturális hagyományokat és nem megengedhető, hogy a kisebb nemzetek az ismeretek passzív befogadóivá váljanak.

/BEARD, M.: White House Conference on Library and Information Services. = Information Retrieval and Library Automation, 15. köt. 6. sz. 1979. p. 1-7./

/Report on the White House Conference. = Advanced Technology Libraries, 8. köt. 12. sz. 1979. p. 6-8./

(Szabolcsi Lászlóné)

A svéd országos dokumentációs központ tevékenysége

A svéd Királyi Műszaki Intézet Könyvtára (*Royal Institute of Technology Library, KTHB*) részeként 1967-ben alakult meg az Információs és Dokumentációs Központ (*Information and Documentation Center, IDC*). Az IDC létszáma 25 fő.

A stockholmi KTHB-IDC fő feladata a számítógépes tudományos és műszaki információellátás országos méretű biztosítása és gondozása. Ezen belül mind a szelektív információterjesztési (SDI), mind a retrospektív információkeresési szolgáltatást ellátja. Az intézmény kiegészítő feladatai közé tartozik a számítógépes információs rendszerek fejlesztése, a közvetítők (profilszerkesztők) és a felhasználók oktatása, valamint információs rendszerek szervezése bel- és külföldön.

1973-ig az IDC fő tevékenységi köre a mágnesszalagos adatbázisokon alapuló szelektív információs szolgáltatás volt. Az ugyancsak Stockholmban működő Orvosi Információs Központtal (*Medical Information Center*) együttműködésben jelenleg több mint 20 adatbázist dolgoz fel SDI szolgáltatások céljából. Az egyéni SDI profilok száma mintegy 2000; egy részüket ma már – a decentralizálás következtében – több helyi központban kezelik. A feldolgozáshoz az IDC-ben kifejlesztett EPOS-VIRA programcsomagot használják.

1972-ben a Központ az on-line számítógépes információkeresést is meghonosította, csatlakozva az ESA-IRS (*European Space Agency – Information Retrieval Services*) on-line hálózatához, amelynek központja az olaszországi Frascatiban van. Kezdetben bérelt vonallal és bérelt terminállal oldották meg az összeköttetést. Az

on-line információkereséshez a QUEST rendszert használják.

Ma az on-line retrospektív keresés az IDC legnépszerűbb szolgáltatása. 1976-ban a rendszert bővítették és decentralizálták; az ESA-IRS Stockholmban üzembe helyezett koncentrátorán keresztül a szolgáltatást egyre több svédországi és finnországi felhasználó is igénybe veheti. A frascati központ adatbázisai a koncentrátoron keresztül kapcsolt vonalon férhetők hozzá a tetszőleges helyre telepített terminálok révén.

Jelenleg a telefonkapcsolatot 150 felhasználó veszi rendszeresen igénybe. A koncentrátor 1979-ben hét 300 bit/s sebességű és két 1200 bit/s sebességű egyidejű hozzáférést tett lehetővé.

Az IDS rendszeres oktatást fejt ki az egyetemi hallgatók körében. Gyakran szervez QUEST tanfolyamokat, adatbázis-használati tanfolyamokat, demonstrációkat stb. Az IDC ellátja a svéd EUSIREF (európai tudományos információs forrástájékoztató) központ szerepét is.

Az IDC a nemzetközi erőfeszítésekből sem marad ki: részt vesz Portugália és Tanzánia információs és dokumentációs szolgáltatásainak szervezésében, fejlesztésében.

/News and Views, 5. köt. 2. sz. 1980. p. 7./

(Roboz Péter)

Könyvtárak mint speciális információs rendszerek

A könyvtárak szerepének értékelése az elmúlt évtizedekben sokat változott. A korábban általános felfogás szerint a könyvtárak fő feladata az információ tárolása volt, ma a hangsúly egyre inkább az információ szolgáltatására helyeződik át. Egyre több tanulmány elemzi a felhasználók információs szokásait. E kutatások eredményei visszahatnak a könyvtárak szervezésére.

W. KUNZ és H. RITTEL szerint egy rendszer akkor nevezhető információs rendszernek, ha hozzásegít az informáláshoz, s nem pedig akkor, ha csak információt hoz létre, illetve foglal magába.

A könyvtár mint szolgáltató intézmény a következő feladatokat látja el:

- a) az irodalom rendelkezésre bocsátása,
- b) tájékoztatás az irodalomról,
- c) tájékoztatás tárgykörökről, tényekről, adatokról.

Egyre nagyobb szükség van a könyvtárak együttműködésére, a könyvtárközi kölcsönzés rendszerének minél hatékonyabb megszervezésére. Minden könyvtár tekintse magát a hálózat részének és törekedjék arra,